

Partnerskabsprojekt for sunde børn og unge i trivsel

Ishøj Kommune &
Center for Sundt Liv og Trivsel

Projektforslag:

Partnerskabsprojekt om sunde børn og unge i trivsel

Baggrund, motivation og potentiale

I Center for Sundt Liv og Trivsel arbejder vi for at fremme sund vægt og trivsel blandt børn og unge i Danmark. Vi er sat i verden af Indenrigs- og Sundhedsministeriet og Novo Nordisk Fonden i en 10-årig periode med en klar instruks om at gøre noget nyt i forhold til at løse de vilde problemer med høj vægt og mistro blandt børn og unge. Det kræver nye løsninger, langsigtede partnerskaber og investeringer – og modet til at gøre noget nyt. Med partnerskabsprojektet om sunde børn og unge i trivsel ønsker Center for Sundt Liv og Trivsel sammen med Ishøj Kommune at finde nye løsninger på et komplekst problem.

Partnerskabsprojektet med Ishøj Kommune om sunde børn og unge i trivsel skal ses i sammenhæng med Ishøj Kommunes ambitioner på området, som kommer til udtryk i de foreløbige udkast til både Byrådets Vision og Børne- og Undervisningsudvalgets udkast til strategi for Sunde liv for børn og unge i Ishøj. Sidstnævnte sætter netop fokus på trivsel og vægt hos børn og unge og har en målsætning om: At færre børn og unge er svært overvægtige, og at en større andel af børn og unge oplever god trivsel i dagtilbud, skole og fritiden (Reference:1).

I Ishøj Kommune er der et klart ønske om at tænke anderledes og handle i fællesskab. Det er det grundlag, som Center for Sundt Liv og Trivsel ønsker at bygge videre på gennem et partnerskab med Ishøj Kommune. Center for Sundt Liv og Trivsel ser frem til at kunne bidrage med ekspertise, facilitere processen og (med)finansiere initiativer, der sammen kan bringe os tættere på vores fælles mål og skabe en positiv forandring for børn og unge.

Formål

Partnerskabet har til formål at udvikle, afprøve og evaluere et systemorienteret og samskabende partnerskabsprojekt, der skal fremme sundhed og trivsel blandt børn og unge i Ishøj Kommune – og derved forebygge høj vægt og mistro.

Arbejdet med en systemorienteret tilgang i en hel kommune betyder, at der tages udgangspunkt i helheden frem for isolerede dele. Vi fokuserer på det samlede billede for at forstå og arbejde med sundhed og trivsel hos børn og unge – og vi tænker sundhed, vægt og trivsel sammen.

Hensigten er at udvikle en bæredygtig metode til sundheds- og trivselsfremme, der først og fremmest kan gøre en forskel for børn og unge i Ishøj og på sigt udbredes til andre kommuner.

Erfaringer – hvad bygger vi på

Internationale erfaringer og forskning fra lande som Australien, USA, Holland og England viser lovende resultater ved at arbejde systemorienteret med vilde sundhedsproblemer (reference: 2-6).

I Holland, hvor man har arbejdet med en systemorienteret og sundhedsfremmende tilgang i en række områder/kommuner, viser fx, at i de områder, der deltog, er forekomsten af overvægt blandt børn faldet fra 25 % til 16 % (reference: 3). En tilgang, hvor man arbejder systematisk og målrettet med systemforandringer i en hel kommune, er endnu ikke afprøvet og evalueret i en dansk kommunal kontekst.

I flere af landene har man arbejdet systemorienteret med samskabelsesmetoder i lokalsamfund, der har skabt lokalt ejerskab og partnerskaber på tværs af offentlige sektorer, private virksomheder og

civilsamfund. Samskabelse indebærer at offentlige, private og civile aktører sætter deres forskellige ressourcer og viden i spil, for i fællesskab at udpege, udforske, udvikle og realisere nye løsninger på komplekse problemer. Internationale og nationale studier peger på positive resultater af samskabende processer, men understreger at samskabelse kræver nye roller for både politikere, den offentlige administration og borgere, for at kunne lykkes (Reference: 7). Sådanne samskabende partnerskaber er således nødvendige for at komme vilde problemer til livs – og et systemorienteret perspektiv lader til at kunne facilitere partnerskabsdannelsen (reference: 8). I Danmark er en håndfuld projekter også i gang med at tilegne sig erfaringer med systemorienterede metoder (reference: 9).

I et systemorienteret projekt på tværs af fem europæiske lande (Holland, Norge, Polen, Portugal og England) har man også involveret unge i at identificere årsager og dynamikker, der kan føre til høj vægt. De unge pegede på, at (mis)trivsels aspekter og samfundsmæssigt pres fra fx sociale medier kunne være drivende årsager til høj vægt og beregninger viste, at ved at arbejde med trivselsindsatser, vil det også reducere forekomsten af høj vægt (reference: 10,11).

Partnerskabet skal bygge på de gode internationale og danske erfaringer og undersøge, hvordan det systemorienterede og samskabende perspektiv bedst kan integreres i en dansk kommunal kontekst. Ligesom det vil involvere relevante interessenter til bedre at forstå sammenhænge mellem trivsel og vægt og videreudvikle tilgange, der kan guide og målrette handlinger til vilde problemer.

Metode – hvordan vi vil gøre det

Partnerskabet vil arbejde ud fra to overordnede tilgange: systemorienteret og samskabende

At arbejde **systemorienteret** i en hel kommune betyder, at der tages udgangspunkt i helheden frem for isolerede dele. En præmis er, at de konkrete indsatser og handlinger ikke er besluttet på forhånd – men identificeres og kvalificeres gennem viden, data og samskabelse. En systemorienteret tilgang anerkender, at komplekse sundhedsudfordringer (så som trivsels- og vægtproblematikker hos børn og unge) skabes af mange interagerende årsager og dynamikker, der påvirker hinanden på tværs af niveauer og over tid. Projektet vil skabe en forståelse for den kompleksitet og det komplekse system, der driver vægt- trivselsproblematikker hos børn og unge i Ishøj kommune. En systemorienteret tilgang vil fremme udviklingen af bæredygtige løsninger ved at adressere de underliggende årsager om vægt- og trivselsproblemer snarere end kun at tackle symptomerne.

At arbejde med **samskabelse** i en hel kommune betyder, at der tages udgangspunkt i brede samarbejder og partnerskaber på tværs af borgere, civilsamfund, private og offentlige aktører. Det samskabende princip indebærer, at projektet vil anvende metoder som fx workshops, til at forstå både problem (det komplekse system) og identificere mulige løsninger (handling, der kan forandre systemet i en sundheds- og trivselsfremmende retning).

Projektet vil anvende kvalitative og kvantitative metoder til at studere og evaluere bl.a. partnerskabsdannelse, samskabelsesprocesser, implementering, systemforandringer og andre resultater – disse metoder er endnu ikke fastlagt og defineres i partnerskabet.

Projektets faser

- **Fase 1: Forberedelse og etablering af partnerskab**
- **Fase 2: Implementering og udrulning**

Fase 1: Forberedelse

I forberedelsesfasen undersøges og kortlægges det komplekse system, der driver sundheds- og trivselsproblematikker hos børn og unge i Ishøj Kommune (herunder mønstre, potentialer mv.). Dette vil ske på baggrund af viden om kommunale forhold, data om sundhed og trivsel blandt børn og unge mv. og med involvering af relevante interessenter via samskabende workshops. Særligt inkluderes en samskabende proces med relevante grupper af personer, der arbejder med børn og unge samt børn og unge selv. På baggrund af denne proces udpeges de strategiske fokusområder for projektet (dvs. de

overordnede indsatsområder, hvor vi vurderer, at der er størst potentiale for at sætte ind (fx dagtilbud, fritidsliv, byplanlægning eller lign.).

De konkrete indsatser og mulige nye løsninger inden for hvert strategisk fokusområde defineres herefter ligeledes via de beskrevne samskabelsesprocesser. Dvs. fastlæggelse af de konkrete handlinger, der skal forandre systemet i en sundheds- og trivselsfremmende retning. Der inviteres en bred gruppe af interessenter, som kan være med til at udvikle og implementere de fælles besluttede indsatser.

Det er ligeledes i første fase partnerskabet etableres. Projektet vil arbejde for et stærkt partnerskab og samarbejde på tværs af sektorer og fagområder, herunder sundhed, uddannelse og byplanlægning mv. og vil således kræve et forpligtende partnerskab mellem kommunen og relevante aktører i kommunen. Herunder også civilsamfund, private aktører mv. og med involvering og uddannelse af lokale interessenter og borgere i kommunen.

Projektets første fase skal samlet set resultere i, at der udvikles en fælles forståelse for partnerskabet, herunder endelig design og metode, målgrupper, relevante interessenter, strategiske fokusområder mv. Desuden etableres samarbejdsstrukturen i projektet, så der sikres flow og vidensdeling mellem projektets mange aktører, herunder også mellem praksis og forskning.

Fase 2: Implementering og udrulning

I sidste del skal de besluttede indsatser implementeres i kommunen (fx i skoler, lokalsamfund, politik/regulering). Implementering forventes at have en længere tidshorisont, afhængigt af indhold og omfang af de besluttede indsatser. Fremskridt i implementering af handlinger vil blive fulgt løbende og der indhentes data og evalueres ift. fremskridt og resultater, både på system og individniveau.

Organisering og partnerskab

Et tæt partnerskab mellem Ishøj, Center for Sundt Liv og Trivsel, andre praksis-aktører og relevante forskningsinstitutioner (endnu ikke specificeret) er essentielt. Center for Sundt Liv og Trivsels rolle i partnerskabet er at fremme samspillet mellem Ishøj Kommune, forskningsinstitutioner og andre relevante partnere. Vores fokus er at sikre effektivt samarbejde og fremme synergi mellem de involverede aktører. Sammen med Ishøj Kommune lægger vi grundlaget for partnerskabet og udstikker retningen for projektet: derefter er vi faciliterende med fokus på at nå i mål med projektet og skabe sundheds- og trivselsfremmende resultater for børn og unge.

Tidsramme

Fase 1 (forberedelse og etablering af partnerskab) af projektet planlægges at løbe fra Q2 2024 til senest Q4 2026. Herefter påbegyndes fase 2 (implementering og udrulning). Det er dog vigtigt at bemærke, at nogle forandringer allerede vil starte i forberedelsesfasen, når samskabelsesprocessen starter.

Helt overordnet er det nødvendigt med en langsigtet forpligtelse, hvis der skal skabes sundheds- og trivselsfremmende resultater.

Økonomi

Center for Sundt Liv og Trivsel bidrager med midler til udvikling og etablering af partnerskabet. Der er afsat en øvre ramme på op til 8 mio. DKK til fase 1, som dog afhænger af input og godkendelse fra Center for Sundt Liv og Trivsels bestyrelse efter endelig behandling af projektforslaget. Ishøj kommune bidrager med medarbejderengagement og -ressourcer, i forhold til at deltage i de samskabende processer, tværgående koordinering og arbejdet med at implementere nye løsninger.

Der er ikke lagt et endeligt budget for projektet, men vil som minimum inkludere en medarbejder i Ishøj kommune, der i perioden ansættes til at udvikle og drive partnerskabet i kommunen, midler hertil vil komme fra Center for Sundt Liv og Trivsel.

Økonomien til fase 2, implementering og udrulning, fastlægges i forberedelsesfasen; dvs. godkendelsen af endelig bevilling vedtages senere. Der vil i implementeringsfasen være særlig fokus på at indtænke økonomisk bæredygtighed, så kommunen selvstændigt kan drifte og fastholde nye løsninger efter projektets afslutning og dermed sikre varigheden og holdbarheden af lovende indsatser.

Referencer

1. Ishøj Kommune, Børne- og undervisningsudvalget, 2024. Strategi for Det sunde liv for børn og unge i Ishøj, (under høring, ikke endelig vedtaget).
2. Hobbs, T., Santana de Lima, E., Bevington, D., Preece, C., Allen, K., Barna, P., Berry, V., Booker, T., Davies, K., Davis, G. and Deighton, J., Freeman, L., Fuggle, P., Goddard, E., Greene Barker, T., Harris, J., Heather, A., Jardiel, M.F., Joshi, K., Keenan, M., Kenned, L., Malhotra, T., March, A., Pilling, S., Pitt, M., Potter, K., Rehill, N., Shand, J., Surtees, R., Fonagy, P., 2023. Kailo: a systemic approach to addressing the social determinants of young people's mental health and wellbeing at the local level. Wellcome Open Research, 8(524), p.524 .
3. Allender, S., Orellana, L., Crooks, N., Bolton, K.A., Fraser, P., Brown, A.D., Le, H., Lowe, J., de la Haye, K., Millar, L., Moodie, M., Swinburn, B., Bell, C. and Strugnell, C. (2021), Four-Year Behavioral, Health-Related Quality of Life, and BMI Outcomes from a Cluster Randomized Whole of Systems Trial of Prevention Strategies for Childhood Obesity. *Obesity*, 29: 1022-1035. <https://doi.org/10.1002/oby.23130>.
4. Economos, C.D., Hyatt, R.R., Goldberg, J.P., Must, A., Naumova, E.N., Collins, J.J. and Nelson, M.E. (2007), A Community Intervention Reduces BMI z-score in Children: Shape Up Somerville First Year Results. *Obesity*, 15: 1325-1336. <https://doi.org/10.1038/oby.2007.155>
5. Kobes A, Kretschmer T, Timmerman MC (2021) Prevalence of overweight among Dutch primary school children living in JOGG and non-JOGG areas. *PLoS ONE* 16(12): e0261406. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0261406>
6. Salm, L., Nisbett, N., Cuming, K. et al. A whole system approach to childhood obesity: how a supportive environment was created in the city of Brighton and Hove, United Kingdom. *Food Sec.* 15, 919–935 (2023). <https://doi.org/10.1007/s12571-023-01361-9>.
7. Torfing, J., Sørensen, E., & Røiseland, A. (2019). Transforming the Public Sector Into an Arena for Co-Creation: Barriers, Drivers, Benefits, and Ways Forward. *Administration and Society*, 51(5), 795–825. <https://doi.org/10.1177/0095399716680057>
8. Shankardass, K., Muntaner, C., Kokkinen, L. et al. The implementation of Health in All Policies initiatives: a systems framework for government action. *Health Res Policy Sys* 16, 26 (2018). <https://doi.org/10.1186/s12961-018-0295-z>
9. Østergaard, J. N., Kirkegaard, H., Ryom, K., Petersen, T. L., Ladekjær, E., Fredslund, E. K., Bjerregaard, A-L., Maindal, H. T., Allender, S., & Klinker, C. D. (2023). Children's COOPERation Denmark (Child-COOP): Promoting physical activity in children aged 6-12 years - a 3-year controlled system dynamics trial. <https://sciencecluster.dk/wp-content/uploads/abstract-book-poco.pdf>
10. Natalie Savona, Talia Macauley, Anaely Aguiar, Anna Banik, Monika Boberska, Jessica Brock, Andrew Brown, Joshua Hayward, Helene Holbæk, Ana Isabel Rito, Sofia Mendes, Fredrik Vaaheim, Marloes van Houten, Gerlieke Veltkamp, Steven Allender, Harry Rutter, Cecile Knai, Identifying the views of adolescents in five European countries on the drivers of obesity using group model building, *European Journal of Public Health*, Volume 31, Issue 2, April 2021, Pages 391–396, <https://doi.org/10.1093/eurpub/ckaa251>
11. Aguiar A, Önal F, Hendricks G, et al. Understanding the dynamics emerging from the interplay among poor mental wellbeing, energy balance-related behaviors, and obesity prevalence in adolescents: A simulation-based study. *Obesity Reviews*. 2023; 24(S2):e13628. doi:10.1111/obr.13628